

Geachte Statenleden, dames en heren,

Ik beperk mij tot de rol van de provinciale overheid bij vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven die met REACH stoffen (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemicaliën) werken.

Voor gevaarlijke stoffen zijn EU autorisaties (verbod tenzij vrijstelling) of restricties (beperkingen) vastgelegd. Deze gelden voor productie, handel, verwerking, vervoer, opslag en gebruik. De stoffen en hun autorisaties en/of restricties zijn vastgelegd in de Europese REACH verordening. Alle PFAS-stoffen die in Nederland worden gebruikt vallen hieronder.

Gezamenlijk kenmerk is:

- dat ze kankerverwekkend kunnen zijn en het immuunsysteem kunnen aantasten.
- dat ze niet of nauwelijks afbreekbaar zijn.
- dat het onmogelijk is om voor elke individuele PFAS-stof een weloverwogen risicobeoordeling te doen. Dat geldt ook voor de gezondheidseffecten bij het vaststellen van de norm in de vergunningverlening waarbinnen geloosd kan worden op lucht, water en bodem.
- Dat we niet weten wat de gezondheidsrisico's zijn van de cocktail van verschillende geloosde PFAS-stoffen in lucht en oppervlakte water.

Europees is geregeld dat wanneer sprake is van te weinig inzicht op basis van EU wetgeving het voorzorgsbeginsel moet worden toegepast. Dat geldt ook voor het onvoldoende beschikbare hebben van wetenschappelijke en technische gegevens voor de betreffende PFAS-stof en de effecten van de cocktail op de omgeving. Ook de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie is hierin duidelijk.

Vorzorgsbeginsel

Als NMZH volgen wij al jaren de vergunningverlening in Zuid-Holland. Wij stellen vast dat tot voorkort de normen voor het lozen van PFAS-stoffen altijd structureel te hoog waren en het voorzorgsbeginsel niet of nauwelijks is toegepast. Zoals bij Chemours blijkt kunnen hoge normen nauwelijks worden aangepast op basis van BBT of nieuwe kennis over de werking of negatieve gezondheidseffecten. Het is voor ons onbegrijpelijk dat de overheid deze werkwijze al decennia toepast. Bij Chemours wordt een poging gedaan om dit nu te herstellen. Echter heeft de rechter om voor ons onbegrijpelijke redenen Chemours in het gelijk gesteld. Tot op de dag van vandaag is dus de situatie volgens de oude vergunning. Nu is het wachten op de uitspraak in het hoger beroep. Dit zou reden moeten zijn om deze PFAS stoffen niet meer te vergunnen en het voorzorgsprincipe beter te hanteren.

Gebrek aan kennis en capaciteit

De vergunningverlener ontbeert de benodigde kennis en moet veel van de informatie vanuit het betrokken bedrijf aangeleverd krijgen. Daardoor is de vergunningverlening veel te dicht op de aanvrager georganiseerd en hebben omgevingsdiensten zoals DCMR te weinig capaciteit en kennis om dit op meer afstand te kunnen beoordelen. Ook bij het aanpassen

van vergunningen ontstaat al snel een juridische strijd. Een bedrijf als Chemours huurt een batterij advocaten in en maakt het DCMR erg lastig omdat ook hierbij de juridische capaciteit nauwelijks beschikbaar is. Hier ligt een groot knelpunt, er moet geïnvesteerd worden in capaciteit en kennis van DCMR.

Gebrekkige samenwerking

Ook de samenwerking tussen de verschillende omgevingsdiensten is heel zwak georganiseerd. DCMR is bezig met de WABO vergunning, wanneer sprake is van een natuurwetvergunning dan loopt dit via de omgevingsdienst Haaglanden en voor de handhaving en toezicht bij een natuurwetvergunning staat de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aan de lat. Maar iedere organisatie kijkt alleen naar het eigen domein en wisselt nauwelijks informatie uit. Zo kan het zijn dat er nu bedrijven zijn in de Rotterdamse haven die niet beschikken over een natuurwetvergunning of over een actuele natuurwetvergunning en door de overheid tot de 20 grootste uitstoters van Nederland zijn aangemerkt en gewoon in productie zijn. Als dit exemplarisch is voor het werk van de omgevingsdiensten en in het bijzonder omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, dan staat ons nog veel te wachten.

De werkwijze en samenwerking van omgevingsdiensten moet drastisch veranderen anders heeft binnenkort niemand meer vertrouwen in de vergunningverlening, toezicht en handhaving en het werk van de omgevingsdiensten. Steeds vaker gaan burgers of maatschappelijke organisaties naar de rechter om verbeteringen af te dwingen. Bijna altijd krijgen zij gelijk, maar duurt het vervolgens heel lang voor er daadwerkelijk actie wordt ondernomen door de overheid.

Bij chemische bestrijdingsmiddelen zie je hetzelfde. Al 15 jaar worden jaarlijks grote overschrijdingen gemeten van toegelaten en zelf niet-toegelaten stoffen in het gebied van Hoogheemraadschap van Delfland. Ook hier werken de verantwoordelijk overheden en omgevingsdiensten nauwelijks samen. En komt van gericht toezicht en handhaving niets terecht. Ook hier speelt de provincie een rol in het toezicht op de waterschappen en omgevingsdiensten. Zonder ingrijpen kan dit nog jaren zo doorgaan. Ook het meten van de waterkwaliteit is te ver van de bronnen geregeld. Als deze grote overschrijdingen in het boezemwater worden gemeten. Hoe zit het dan in de polder zelf?

Vergunningverlening schiet tekort

Vergunningverlening, toezicht en handhaving schieten zo zeer ernstig te kort, waardoor de belangen van het bedrijf ten opzichte van de samenleving nauwelijks nog evenredig worden afgewogen. Ook de transparantie en navolgbaarheid van het overheidshandelen is volledig in deze voorbeelden weg.

Een WABO vergunning en alle bijlagen zijn nauwelijks nog leesbaar of te volgen, laat staan door een gewone burger. Bij een belangrijke vergunning voor Chemours werden zelfs op verzoek van het bedrijf 7 relevante bijlagen vertrouwelijk verklaard. Hieronder waren ook risicoprofielen. Zelfs openbare informatie zoals patentinformatie werd weer onnodig in de vertrouwelijkheid getrokken. Ook informatie over emissies bij calamiteiten zat bij de

vertrouwelijke bijlagen. Beoordelen van vergunning worden zo schier onmogelijk. Ook de toepassing van het Verdrag van Aarhus schiet zo in Zuid-Holland tekort

Waarom niet volledige transparantie in het belang van de volksgezondheid en veiligheid van de bevolking. Zeker bij bedrijven als Chemours die het niet zo nauw nemen met ethiek en moraal bij het leiden van dit bedrijf en die met regelmaat illegaal lozen of praatjes vertellen over het feit dat 99% procent van de lozing is verminderd. Maar ondertussen gaat het lozen op het oppervlakte water gewoon door, 5 kg via de vergunning van Rijkswaterstaat (RWS) en de huidige PZH vergunning 2 kg, maar ook de grote hoeveelheid in de lucht. Mooie chocoladeletters in de krant en website over die 99,9%, maar de realiteit is echt anders.

Juridische constructies en geknipte entiteiten

Ook zijn op de industriële plant's de werkzaamheden opgedeeld in diverse Bv's met eigen vergunningen voor onderdelen van het productieproces. Bij grote calamiteiten en het naleven van vergunningen gaan de juridische verhouding tussen de verschillende entiteiten een rol spelen. Tot hoever kunnen verantwoordelijkheden steeds verder worden geknipt. Je ziet dit ook bij Tata Steel. Het risico dat uiteindelijk de samenleving weer opdraait voor de negatieve gezondheidseffecten en maatschappelijke kosten wordt steeds groter.

Provinciaal beleid

De provinciale beleidsinzet om tot een structurele verbetering en transitie te komen, is al jaren onvoldoende. Het beleidskader VTH is voor een adequaat beleid te slap en biedt nauwelijks een kader voor minimalisering en uitfasering van PFAS-stoffen. Ondanks dat van bedrijven gevraagd wordt om tot een Plan van Aanpak tot minimalisering te komen. Wat nauwelijks wordt gedaan. Het wordt tijd dat Provinciale Staten het beleid kritisch tegen het licht gaat houden op basis van alle ervaringen met PFAS-stoffen in Zuid-Holland. Je ziet het bedrijfsleven en branche organisaties landelijk lobbyen om de gelijkstelling met pZZS weer los te laten. Hoe zo moraal en integer ondernemen. Dat geldt ook voor de lobby van deze bedrijven, Chemours loopt daarbij voorop, naar de EU om het gebruik van PFAS-stoffen vooral niet te verbieden in Europa.

Steeds nieuwe PFAS-stoffen

Chemours heeft door de jaren heen steeds weer nieuwe PFAS stoffen ingezet nadat onomstotelijk- was vastgesteld dat deze eerdere stoffen kankerverwekkend waren of een zeer ernstig negatief effect op de volksgezondheid hebben. Een vlucht vooruit om toch door te kunnen blijven gaan met PFAS-stoffen. Van C8, naar PFOA en GenX. De vergunningverlener ging hier iedere keer in mee, nieuwe vergunningen met vaak weer te hoge lozingsnormen. Zo kon alles weer van vooraf aan beginnen.

We vergiftigen ons iedere dag meer

Ondertussen is volgens het RIVM al het oppervlakte- en grondwater in Zuid-Holland verontreinigd met PFAS. In verschillende onderzoeken is aangetoond dat PFAS in het bloed en vetweefsel van mensen zit, groenten in volkstuintjes zijn vervuild met PFAS, dat geldt ook

voor sloten in Den Haag, zwemwater, in eieren, vervuild water wordt ingelaten in natuurgebieden en het Groene Hart. Kunnen we zo nog gezond en veilig voedsel produceren? Wat gebeurt er met schaal en schelpdieren in de Zuidwestelijke Delta? Schelpdieren filteren water op voedsel en krijgen PFAS-stoffen binnen. Zelfs drinkwater is niet meer zonder PFAS. Iedere dag vergiftigen wij ons steeds meer. Het moet ophouden voor het echt volledig uit de bocht vliegt. De wijze van vergunningverlening, handhaving en toezicht in de afgelopen decennia heeft dit enorm gefaciliteerd. Goed dat dit de afgelopen 3 jaar bij Chemours nu anders wordt aangepakt. Maar er zijn meer PFAS-stoffen in gebruik bij diverse bedrijven in Zuid-Holland. Hoe worden die aangepakt en tot minimalisering en uitfasering gedwongen.

Wij zijn blij met deze hoorzitting en steunen de bewoners om hun verhaal kracht bij te zetten. Provinciale Staten pak uw verantwoordelijkheid en pas het beleidskader VTH aan. Reken af met een bedrijf als Chemours die heeft zijn 'Licence to Operate' in Zuid-Holland wel verspeeld. Wij staan klaar om u daarbij te helpen.